

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ค้านไทย-กัมพูชา เป็นการศึกษาการจัดการจัดการเรียนการสอนในด้านการใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การใช้เทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การจัดการกิจกรรม เสริมหลักสูตร และสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ค้านไทย-กัมพูชา ในเขตพื้นที่ 7 จังหวัด คือ จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ได้ตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารจำนวน 57 คน ครูจำนวน 286 คน นักเรียนจำนวน 168 คน โรงเรียน 14 โรงเรียน รวมตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 511 คน โรงเรียน 14 โรงเรียน โดยมีวิธีเลือกตัวอย่างประชากรดังนี้

1. สุ่มจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ค้านไทย-กัมพูชา มีจำนวนทั้งหมด 144 โรงเรียน ซึ่งกระจายอยู่ในอำเภอ จำนวน 15 อำเภอ ของจังหวัดต่าง ๆ จำนวน 7 จังหวัด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน
ด้านไทย-กัมพูชา จำแนกเป็นรายอำเภอและจังหวัด

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน
อุบลราชธานี	นาจะหลวย	1
	น้ำยืน	8
ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	9
	ขุนหาญ	6
	ขุขันธ์	5
สุรินทร์	สังขะ	7
	กาบเชิง	16
	บัวเชด	4
บุรีรัมย์	บ้านกรวด	14
	ละหานทราย	15
ปราจีนบุรี	คาพระยา	25
	อรัญประเทศ	12
	คลองหาด	6
จันทบุรี	โป่งน้ำร้อน	12
ตราด	บ่อไร่	4
รวม	7	144

2. สุ่มตัวอย่างจำนวนอำเภอมาร้อยละ 50 ของจำนวนอำเภอในแต่ละจังหวัด ได้จำนวน 10 อำเภอ หลังจากนั้นก็สุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนจาก 10 อำเภอ ที่สุ่มตัวอย่างได้มาร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 57 โรงเรียน ใช้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวอย่างประชากร จะได้จำนวนตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารทั้งสิ้น 57 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนและผู้บริหารที่สุ่มตัวอย่างได้ในแต่ละอำเภอ

จังหวัด	อำเภอที่สุ่มได้ (ร้อยละ 50)	โรงเรียนทั้งหมด	โรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างได้ (ร้อยละ 50)	จำนวนผู้บริหาร
อุบลราชธานี	1	8	4	4
ศรีสะเกษ	2	15	8	8
สุรินทร์	2	21	11	11
บุรีรัมย์	1	14	7	7
ปราจีนบุรี	2	37	19	19
จันทบุรี	1	12	6	6
ตราด	1	4	2	2
รวม	10	111	57	57

3. เลือกครูจากโรงเรียนในข้อ 2 มาร้อยละ 50 ของจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละโรงเรียนจะเป็นผู้เลือกครูเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จะได้จำนวนครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 286 คน

4. เลือกโรงเรียนจากโรงเรียนที่ สุ่มได้ในตารางที่ 3 จำนวน 57 โรงเรียน เพื่อทำการสังเกตมาจังหวัดละ 2 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้โรงเรียนเพื่อทำการสังเกต จำนวน 14 โรงเรียน

การเลือกโรงเรียนเพื่อทำการสังเกต ผู้วิจัยจะพิจารณาจาก

4.1 เป็นโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดน
บ่อยครั้ง

4.2 อยู่ห่างจากถนนใหญ่ไม่เกิน 2 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวกพอสมควร
สามารถนำรถโดยสารผ่านเข้าออกได้

4.3 มีความปลอดภัยพอสมควร และผู้วิจัยสามารถเดินทางไป-กลับที่พักได้
ภายใน 1 วัน

5. เลือกนักเรียนเฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มาระดับชั้นละ 4 คน โดยกำหนดเพศชาย-หญิง จำนวนเท่า ๆ กัน จากโรงเรียนที่ทำการสังเกตในข้อ 4 เพื่อสัมภาษณ์ได้จำนวนนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 168 คน ดังรายละเอียด ตามตารางที่ 4 ตารางที่ 4 จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด

จังหวัด	อำเภอ (ร้อยละ 50)	โรงเรียน (ร้อยละ 50)	ผู้บริหาร	ครู (ร้อยละ 50)	นักเรียน
อุบลราชธานี	น้ำยืน	บ้านโนนสูง	1	4	
		* บ้านแปดคุ้ม	1	2	12
		บ้านจันทรา	1	4	
		* คชด.บ้านค้อ	1	4	12

จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู (ร้อยละ 50)	นักเรียน	
ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	บ้านค่าน	1	10		
		* บ้านโคกขามป้อม	1	3	12	
		บ้านภูมิชลอน	1	6		
		* บ้านเสาชงชัย	1	5	12	
		ไทยรัฐวิทยา 27	1	6		
	ขุนันธ์	บ้านไพรพัฒนา	1	8		
		บ้านแซวไพร	1	5		
		บ้านโนนสมบูรณ์	1	5		
	สุรินทร์	บัวเชด	บ้านจรัส	1	9	
			กลาโหมราชเสนา 2	1	5	
บ้านโอทะลัน			1	3		
กาบเชิง		บ้านโนนทอง	1	4		
		บ้านโจรก	1	6		
		บ้านตาเมียง	1	9		
		บ้านหนองคันทนา	1	10		
		* บ้านอำปึล	1	9	12	
		* บ้านอุโลก	1	5	12	
บ้านนางนุด	1	10				
บ้านสระทอง	1	10				

ตารางที่ 4 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู (ร้อยละ 50)	นักเรียน
บุรีรัมย์	บ้านกรวด	บ้านนิคมสายโท 12 ใต้	1	5	
		นิคมสร้างตนเอง 4	1	4	
		นิคมสายโท 8	1	3	
		* นิคมสร้างตนเอง 5	1	4	12
		* นิคมสร้างตนเอง 2	1	4	12
		บ้านสายโท 1	1	4	
		บ้านโคกระเหย	1	4	
		ปราจีนบุรี	ตาพระยา	บ้านโคกเพร็ก	1
		บ้านมะกอก	1	4	
		เพชรรัตนราชสุดา	1	3	
		บ้านโคกปราสาท	1	4	
		บ้านหนองบัวสันติสุข	1	3	
		บ้านหนองมิ่ง	1	4	
		บ้านทัพ เขียม	1	4	
		บ้านหนอง เม็ก	1	4	
		วัดอรุณญิการาม	1	4	
		บ้านหนองจาน	1	4	
		สมาคมไลอ้อน	1	4	
		บ้านหนอง เสม็ด	1	4	
		บ้านละลมติม	1	8	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู (ร้อยละ 50)	นักเรียน
	อรัญประเทศ	ส.ไทยเสรี			
		อุตสาหกรรม	1	4	
		บ้านหนองแซ่	1	4	
		บ้านโคกสะแบง	1	4	
		บ้านจัดสรรสามัคคี	1	3	
		* อพป.คลองน้ำใส	1	6	12
		* บ้านแสนสุข	1	3	12
จันทบุรี	โป่งน้ำร้อน	บ้านบันหม้อ	1	5	
		ราษฎร์พัฒนาสามัคคี	1	4	
		* บ้านวัดฝักกาด	1	3	12
		บ้านเนินดินแดง	1	3	
		บ้านโพธิ์สาขาบ้าน			
		คลอง	1	6	
		* บ้านคลองใหญ่	1	4	12
ตราด	บ่อไร่	* บ้านปะอา	1	7	12
		* บ้านมะนาว	1	4	12
รวม 7	10	57	57	286	168

หมายเหตุ * คือ โรงเรียนที่ทำการสัง เกตและสัมภาษณ์นักเรียน
รวม 14 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้คือ

1. แบบสอบถามผู้บริหารและครู
2. แบบสังเกตโรงเรียน
3. แบบสัมภาษณ์นักเรียน

ขั้นตอนการสร้าง เครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและ สัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ตำบลไทย-กัมพูชา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง เครื่องมือการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามผู้บริหารและครู ซึ่งมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในด้าน การใช้หลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร การใช้เทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และสภาพสิ่งแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนในด้าน การใช้หลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร การใช้ เทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร และสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list) และแบบปลายเปิด

3. สร้างแบบสังเกตโรงเรียน โดยสังเกตสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน ประถมศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ด้านไทย-กัมพูชา ในด้าน อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ การจัดบริการ และการจัดการเรียนการสอน ลักษณะแบบ สักเกตเป็นแบบสังเกตชนิดมีโครงสร้าง

4. สร้างแบบสัมภาษณ์นักเรียน ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ลักษณะแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน โรงเรียนลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง

5. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขและนำมา ปรับปรุงให้ดีขึ้น จากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับชั่วคราว

6. นำเครื่องมือฉบับชั่วคราวไปทดลองใช้ (Try out) โดยใช้แบบสอบถาม กับผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูจำนวน 10 คน ใช้แบบสัมภาษณ์กับนักเรียนจำนวน 20 คน และใช้แบบสังเกตสภาพแวดล้อมทั่วไปกับโรงเรียน จำนวน 2 โรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกไว้ เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงใหม่เป็นเครื่องมือการ วิจัยฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมด้วยเครื่องมือ ในการวิจัยไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัดออกหนังสืออนุญาตให้ทำการวิจัยไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ด้านไทย-กัมพูชา ที่เป็นตัวอย่างประชากรสังกัดอยู่ด้วยตนเอง และขอความอนุเคราะห์จากทางสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอช่วยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ผู้วิจัยไม่ได้ไปทำการ

สั่ง เกตช่วยตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้นให้ผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละโรงเรียน ช่วยเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดส่งคืนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อส่งต่อผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามไปจำนวนทั้งสิ้น 343 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 325 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.75 เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ 318 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.71

ส่วนโรงเรียนที่ต้องสั่ง เกตและสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสืออนุญาตให้ทำการวิจัยจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พร้อมเครื่องมือการวิจัยไปติดต่อบุคลากรโรงเรียนที่ใช้สั่ง เกต เพื่อขอความร่วมมือและอนุญาตให้สั่ง เกตโรงเรียน

2. เลือกนักเรียนจากโรงเรียนที่สั่ง เกตเพื่อสัมภาษณ์ด้วยวิธีเจาะจงจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 ระดับชั้นละ 4 คน กำหนดเพศชาย-หญิง จำนวนเท่า ๆ กัน รวมจำนวนนักเรียนที่ใช้สัมภาษณ์โรงเรียนละ 12 คน

3. ผู้วิจัยสั่ง เกตโรงเรียนทั้งหมด 14 โรงเรียน และสัมภาษณ์นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 168 คน โดยใช้เวลาสั่ง เกตและสัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนละ 1 วัน ตามรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 วัน เดือน ปี ที่ออกสั่ง เกตโรงเรียน

วัน	เดือน	ปี	ที่ออกสั่ง เกต	โรงเรียนที่ทำการสั่ง เกต	อำเภอ	จังหวัด
9	สิงหาคม	2533		บ้านปะอา	บ่อไร่	ตราด
10	สิงหาคม	2533		บ้านมะนาว	บ่อไร่	ตราด
24	สิงหาคม	2533		คชค.บ้านค้อ	น้ำยิน	อุบลราชธานี
25	สิงหาคม	2533		บ้านแปดลุ่ม	น้ำยิน	อุบลราชธานี
4	กันยายน	2533		นิคมสร้างตนเอง 2	บ้านกรวด	บุรีรัมย์

ตารางที่ 5(ต่อ)

วัน	เดือน	ปี	ที่ออกสังเกต	โรงเรียนที่ทำการสังเกต	อำเภอ	จังหวัด
5	กันยายน	2533		นิคมสร้างตนเอง 5	บ้านกรวด	บุรีรัมย์
6	กันยายน	2533		บ้านอำปอ	กาบเชิง	สุรินทร์
7	กันยายน	2533		บ้านอุโลก	กาบเชิง	สุรินทร์
11	กันยายน	2533		บ้านโศกขามป้อม	กันทรลักษ์	ศรีสะเกษ
12	กันยายน	2533		บ้านเสาชงชัย	กันทรลักษ์	ศรีสะเกษ
14	กันยายน	2533		อพป.บ้านคลองน้ำใส	อรัญประเทศ	ปราจีนบุรี
15	กันยายน	2533		บ้านแสนสุข	อรัญประเทศ	ปราจีนบุรี
18	กันยายน	2533		บ้านวัดศกกาต	โป่งน้ำร้อน	จันทบุรี
19	กันยายน	2533		บ้านคลองใหญ่	โป่งน้ำร้อน	จันทบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามผู้บริหารและครู

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในด้านการใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การใช้เทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และสภาพแวดล้อมทั่วไป ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

1.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการใช้หลักสูตร และ เอกสารประกอบหลักสูตร การใช้เทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และสภาพแวดล้อมทั่วไป ส่วนที่เป็นปัญหา ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยนำมารวบรวมเป็นรายด้านนำเสนอเป็นความเรียง

2. แบบสังเกตโรงเรียนและสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง เพื่อนำไปใช้ประกอบการอภิปรายผล